

Nieuwsbrief

ADLO-project: Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers: duurzaam bedrijfsmanagement en rendabiliteit.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Vlaamse Schapenhouderij vzw
Ieperseweg 87
8800 Rumbek/Beitem
T 051 27 32 27
F 051 24 00 20
E griet.dewaele@west-vlaanderen.be

Projectpartners

Vlaamse Schapenhouderij vzw
DGZ
Zoötechnisch Centrum

IN DIT NUMMER:

Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers 2

Vlaamse Schapenhouderij vzw 3

Zoötechnisch centrum 4

DGZ 5

Dit project wordt gefinancierd door het Departement Landbouw & Visserij en de Europese Unie

Met steun van de Vlaamse overheid

JAARGANG 1, NR. 1

NOVEMBER 2008

Voorwoord

Het ADLO-project 'Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers, duurzaam bedrijfsmanagement en rendabiliteit' heeft tot doel de mogelijkheden van beheer met schapen en/of geiten te evalueren, maar ook te stimuleren.

Nu de schapenhouderij dankzij de vaccinaties, na twee jaar ellende omwille van de blauwtongaantasting, de klip genomen heeft, kan er weer constructief naar de toekomst toe gewerkt worden.

Er zijn heel wat beheersmogelijkheden zoals beheer van natuurgebieden, beheer van ambachtelijke en bedrijven-terreinen, openbare domeinen en beheer van wegbermen en dijken,... . Het komt erop aan de potentiële aanbieders en de geïnteresseerde schapenhouders in contact te brengen en

de modaliteiten duidelijk in beeld en in eventuele overeenkomsten vast te leggen.

Terreinbeheer onderscheidt zich van de klassieke bedrijfsuitvoering en dit roept dan ook geregeld vragen op i.v.m. specifieke regelgeving of toepassingsmogelijkheden van de vigerende wetgeving (cfr nutriëntenemissierechten, in- en uitscharingsmogelijkheden, sanitaire regelgeving allerhande...). De knelpunten willen we in dit project blootleggen en er eventuele acties aan koppelen.

We danken Vlaanderen en Europa voor de financiële steun en namens de drie partners VSH, DGZ en ZTC proberen we de geboden mogelijkheden maximaal te benutten.

Via deze nieuwsbrief rapporteren we over het verloop van het project.

We wensen jullie veel leesgenot.

A. Calus

Voorzitter VSH

*“Als er één schaap
over de dam is,
volgen er meer.”*

Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers

Enkele maanden terug heeft de Vlaamse Overheid een demo-project duurzame landbouw goedgekeurd met als titel: ‘Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers: duurzaam bedrijfsmanagement en rendabiliteit’.

Dit project is gestart op 1/3/2008 en loopt gedurende twee jaar. De vzw Vlaamse Schapenhouderij is coördinator en heeft het project uitgewerkt in nauwe samenwerking met het Zoötechnisch Centrum in Lovenjoel en DGZ.

Schapenhouderij in Vlaanderen

‘Duurzame’ schapenhouderij heeft een economische, een ecologische en een sociale dimensie.

De sociale dimensie is duidelijk, heel wat gezinnen (meer dan 10 000 in Vlaanderen) hebben met diverse doelstellingen één of meerdere schapen.

Het schaap is daarnaast steeds nauw verbonden geweest met de natuur, getuige de inzet voor natuur- en landschapsbeheer. Dit illustreert de ecologische dimensie.

Dit project wil zich vooral op dit aspect focussen, maar heel wat van de voorgestelde acties zijn uiteraard ook nuttig voor de ‘klassieke’ schapenhouderij.

Het pijnpunt qua duurzaamheid voor onze schapenhouderij in hoofd- of nevenberoep is evenwel de economische situatie.

In Vlaanderen zijn er een 20-tal bedrijven met meer dan 200 ooiën, nagenoeg 100 bedrijven met meer dan 100 ooiën en ongeveer 250 bedrijven met meer dan 50 ooiën. Alle maatregelen, die de rendabiliteit kunnen verbeteren, ondersteunen de duurzaamheid van de sector.

Als de schapenhouderij op natuur- en landschapsbeheer wordt gefocust, dienen al naargelang het geval heel wat bedrijfsfactoren anders te worden aangepakt en dient ook de rendabiliteit anders te worden benaderd. Dit is de verdere insteek van dit project.

Het project

Dit project wil de mogelijkheden onderzoeken van de inzet van kleine herkauwers in natuur- en landschapsbeheer, in hoofdzaak betreft het de inzet van schapen.

In Vlaanderen zijn de laatste jaren nogal wat bijkomende natuurgebieden in ontwikkeling, daarnaast liggen er heel wat openbare of private domeinen die onderhoud vergen. Denk aan parken, industrieterreinen, dijken, e.d.. Onderhoud via eigen personeelsinzet of via loonwerk is een dure mogelijkheid. Inzet van kleine herkauwers in functie van de beoogde doelstellingen is een alternatief dat via dit project verder uitgediept kan worden.

In kader van de vier (landbouw/natuur/parkgebied/industrieterreinen) in dit project besproken begrazingstechnieken zullen volgende aspecten ten gronde in de informatiebundel, de website, de studiedagen, persartikels en op evenementen aan bod komen:

- Het belang van de huidige schapen- en geitenhouderij in België
- Beschrijving van schapen- en geitenrassen in België
- Optimalisatie van management per begrazingstechniek
- Wettelijke verplichtingen
- Verplichte financiële bijdragen
- Financiële ondersteuning
- Rendabiliteit
- Vermelden van nuttige adressen en links zodat dienstverleners en dienstontleners elkaar gemakkelijk kunnen vinden.

Voorgestelde werkwijze

Landschapsbegrazing impliceert een andere benadering door schapen- en geitenhouders dan de huidige schapen- geitenteelt op landbouwgronden. Berekening van renda-

biliteit, voeding, reproductie, mestwetgeving, raskeuze, ... verschilt van de huidige teeltmethode op rijke landbouwgronden. Deze (nieuwe) zienswijze wordt overgebracht door middel van een te ontwikkelen infobundel, website, nieuwsbrief, aanwezigheid op evenementen, publicaties in vakbladen en demodagen.

Concept

Kleine herkauwers, voornamelijk schapen en in veel kleinere mate geiten, worden ingezet voor het begrazen van landbouwgronden. Door de sterke prijsstijging van landbouwgronden en de forse prijsstijgingen op de landbouwgrondstoffenmarkt wordt het moeilijk om de reeds weinig rendabele schapensector nog op deze klassieke landbouwgronden verder te laten ontwikkelen. Enerzijds dient de schapen- en geitenteelt op landbouwgronden verder te worden geoptimaliseerd. Anderzijds, door de uitbreiding van natuurgebieden is er een vraag naar schaapskuddes die deze gronden kunnen begrazen. Ook is er recentelijk vraag voor het ecologisch beheren van industrieterreinen en parken door kuddes ontstaan. Deze vorm van dienstverlening is nieuw voor de schapensector in België en vraagt een andere aanpak/management dan de technieken in de gangbare landbouw. Dit project wil een schakel tussen dienstverleners, schapenhouders, en dienstontleners, met name natuurverenigingen, parkbeheerders, beheerders van industriegronden, ..zijn.

Daarnaast is het de bedoeling dat via dit project geprobeerd wordt actief te bemiddelen tussen geïnteresseerde schapenhouders en mogelijks geïnteresseerde besturen, terreinbeheerders, ondernemingen, polderbesturen, waterschappen, dijkenbeheerders enz... die nood hebben aan het beheer van domeinen, parken of terreinen allerhande. Op deze manier wordt beoogd de inzet van schapen en kleine herkauwers in natuur- en landschapsbeheer de facto een impuls te geven.

Even voorstellen:

De vzw Vlaamse Schapenhouderij (VSH)

De VSH is coördinator van dit ADLO-project 'Natuur – en landschapsbeheer met kleine herkauwers: duurzaam bedrijfsmanagement en rendabiliteit.'

De VSH werd opgericht in 1989 met als belangrijke doelstelling de belangen van de beroepsmatige schapenhouderij in Vlaanderen te verdedigen.

Doorheen de jaren heeft de VSH zich ten dienste gesteld van de sector o.a. via:

- acties om de prijsvorming en afzet te bevorderen, o.a via demo's van beoordelen van slachtrijpheid (SEUROP-klassering), organisatie van de afzet met prijzen op basis van bevelesheid en vetbedekking.
- acties om de afzet van Vlaamse lammeren te promoten via het 'Pastorale' label, met acties naar houders, naar handel, naar beenhouwers, naar de consument.
- ondersteunen van een weegprogramma om de genetische groeicapaciteit te kunnen beoordelen.
- organisatie in samenwerking met de stamboeken van de lineaire beoordeling.
- op punt zetten van de informatisering van de stamboeken.
- opvolgen van de prijsevoluties en wekelijkse publicatie van een richtprijs.
- diverse vertegenwoordigingen ten aanzien van KHV, sanitaire werkgroepen en commissies enz.
- Projecten zoals leader Westhoek of leader Meetjesland waar een intensieve werking naar de geïnteresseerde kwekers werd ontwikkeld.

De VSH is bereikbaar via

Email: info@vsh.be of griet.dewaele@west-vlaanderen.be
 Website: www.vsh.be
 Adres: leperseweg 87
 8800 Rumbekke/Beitem

*Als één
persoon iets
nieuws
gedaan heeft,
durven de
anderen ook.*

Het Zoötechnisch Centrum (ZTC)

Het Zoötechnisch Centrum

In het Zoötechnisch Centrum, de proefhoeve van K.U.Leuven R&D, worden \pm 1.150 vleesvarkens, 160 zeugen, 3.000 vleeskippen en 300 oaien gehuisvest. De totale grondoppervlakte beslaat \pm 90 hectaren, waarvan 30ha weiden en grasland en 60ha akkerland (mais, bieten, gerst en tarwe).

Het ZTC heeft een 3-tal hoofdfuncties:

- De didactische functie bestaat uit het ter beschikking stellen van infrastructuur en personeel voor het organiseren van practica, werkcolleges en eindwerken bij diverse cursussen georganiseerd door de FBIW (Faculteit Bio-IngénieursWetenschappen).
- In het kader van de onderzoeksfunctie staat het centrum in eerste instantie ter beschikking van de onderzoeksactiviteiten binnen de FBIW en o.a. de Faculteit Geneeskunde. Om deze mogelijkheden samen met de facultaire ondersteuning te helpen in stand houden, worden er ook eigen projecten aangetrokken zowel in het kader van fundamenteel als toegepast onderzoek, voornamelijk in samenwerking met de industrie. O.a. op het gebied van schapenhouderij bezit het ZTC een jarenlange expertise door de praktijkervaringen (fertiliteit en reproductie, ontwormingsproblematiek, voederproeven met melkvervangers...) opgedaan met een (nog steeds aanwezige) kudde van meer dan 300 schapen in het ZTC, bestaande uit Lovenars (een tweewegskruising tussen Suffolks en Belgische melkschapen), Belgische melkschapen, Suffolks en Cambridge.
- Het ZTC heeft ook een sociale functie, enerzijds als 'interface' tussen de dierproductie en het publiek via o.a. het organiseren van bedrijfsbezoeken en anderzijds als 'zorgboerderij' waar de zorgsector en de landbouwsector mekaar ontmoeten.

“Welke functies heeft het Zoötechnisch Centrum?”

K.H.Kempen

Het departement Industriële en Biowetenschappen (IBW) van Campus Geel is o.a. gekend voor zijn bachelor- en masterstudierichtingen in de land- en tuinbouw. Via eindwerken krijgen de studenten onder begeleiding van het docentenkorps de gelegenheid om zich te verdiepen in actuele problemen (en eventuele oplossingen) in de land- en tuinbouw. Ook aan het demonstratieproject 'Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers' werken 3 studenten van K.H.Kempen mee.

Contactgegevens

bert.driessen@biw.kuleuven.be
 Zoötechnisch Centrum
 Bijzondere weg 12
 3360 Lovenjoel
 0476/ 777 471

Diergezondheidszorg Vlaanderen VZW (DGZ)

In het laboratorium van DGZ kan de dierenarts en veehouder terecht voor de diagnose van een heel gamma dierziekten bij landbouwhuisdieren.

In de unit Diergeneeskundige en Epidemiologische Ondersteuning (DEO) kan men terecht bij een team dierenartsen voor autopsies, bestrijdingsprogramma's en consult.

Er zijn specialisten voor runderen, kleine herkauwers, varkens en pluimvee.

In de afdeling Sanitel kan de veehouder terecht voor de identificatie en registratie (I&R) van de runderen, schapen / geiten, varkens en pluimvee

Wat heeft DGZ de schapenhouder te bieden:

- een heel gamma specifieke laboratoriumonderzoeken
 - o zwoegerziekte antistof onderzoek
 - o bacteriologie, parasitologie
 - o klinische biochemie
 - o autopsie
 - o consult bij bedrijfsproblemen
- identificatie van schapen
 - o oornummers
 - o materiaal
 - o documenten
 - o hulp bij I&R

Als project medewerker "Landschapsbeheer met schapen" is dierenarts Bertels Guido verbonden aan de gezondheidszorg herkauwers en bereikbaar via de help desk laboratorium.

Contactgegevens

Help desk laboratorium 078 05 05 24

Help desk Sanitel 078 05 05 23

vetinfo@dgz.be

l&r@dgz.be

Hagenbroeksesteenweg 167 2500 Lier

Industrielaan 29 8820 Torhout

Deinse Horsweg 1 9031 Drongen

*"Wat heeft
Diergezondheidszorg
Vlaanderen VZW de
schapenhouder te
bieden?"*

